

**DE DIAMANT VAN
DISCIPELSCHAP**

DE DIAMANT VAN DISCIPELSCHAP

Copyright © 2022 Uitgeverij Gideon & Mart-Jan van der Maas

Auteur	Mart-Jan van der Maas
Redactie	Uitgeverij Gideon
Concept en illustraties	Mart-Jan van der Maas
Vormgeving	Jessica de Jong Yessika.nl
Jaar van uitgave	april 2020 (onder ISBN: 978-94-6402-612-2)
Tweede druk	december 2022 (uitgeverij Gideon)

Uitgave: Uitgeverij Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN: 978-90-5999-230-6

NUR: 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook, behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle bijbelteksten zijn aangehaald uit de Herziene Statenvertaling (HSV), tenzij anders aangegeven.

DE DIAMANT VAN DISCIPELSCHAP

Discipelen maken. Dat was en is de grote opdracht van Jezus. Maar in de praktijk vinden we dat allemaal maar knap lastig. Aan modellen geen gebrek, maar hoe doe je het nu concreet, in jouw woonomgeving en/of gemeentecultuur? Wat zijn de principes die situatie-, omgevings- en cultuuroverstijgend zijn?

Daar gaat het over in dit praktische boek van Mart-Jan van der Maas. Helder onderwijs, eenvoudig inzichtelijk gemaakt en met veel handvatten om het concreet te maken in jouw situatie. Naast dit boek is er ook de website, www.diamantvandiscipelschap.org, waarop je een scala aan artikelen en case-studies kunt vinden en je ervaringen kunt uitwisselen.

'Het is mijn diepe verlangen dat dit boek jou zal helpen om discipelschap beter in beeld te krijgen en Jezus' laatste woorden in de praktijk te brengen:

Ga heen, maak al de volken tot Mijn discipelen. Veel zegen!'

Mart-Jan van der Maas

www.diamantvandiscipelschap.org

Voor Talitha

'Ik houd van je en ben dankbaar dat we samen optrekken. Reisgenoten voor het leven.'

Voor Joy, Micha en Amy

'Ik bid dat jullie altijd de Meester zullen volgen.'

Voor de kerk

'Dat de veelkleurige schoonheid van Jezus mag schitteren. Helder en sprankelend.'

INHOUD

Aanbevelingen	8		
Inleiding	13		
Hoofdstuk 1 - De diamant: het model	16		
Deel 1 van dit boek:			
De voorkant van de diamant	18		
Deel 2 van dit boek:			
De bovenkant van de diamant	19		
DEEL 1: Discipelschap op elk niveau	23		
Hoofdstuk 2 - De groep van 100	24		
Relaties	25		
Intermenselijke relaties	25		
Discipelschap	27		
Organisatie	27		
Hoofdstuk 3 - De groep van 10	30		
Intermenselijke relaties	31		
Discipelschap	32		
Organisatie	32		
Hoofdstuk 4 - De 1-op-1	34		
Intermenselijke relaties	35		
Discipelschap	36		
Organisatie	36		
Selah / intermezzo	38		
Selah	39		
Verbinding	41		
Hoofdstuk 5 - Betrokkenheid	44		
Betrokkenheid in de groep van 100	44		
Betrokkenheid in de groep van 10	45		
Betrokkenheid in de 1-op-1	45		
Hoofdstuk 6 - Investeren door mensen	48		
De tijdsdimensie	49		
Hoofdstuk 7 - Openheid & accountability	54		
Hoofdstuk 8 - Mijn droom	58		

DEEL 2: Discipelschap in elk facet 65

Hoofdstuk 9 - Holistisch is

geen 'fuzz'-woord 66

We zijn een geestelijk 'wezen' 67

We zijn een emotioneel 'wezen' 67

We zijn een fysiek 'wezen' 68

We zijn een rationeel 'wezen' 68

Een holistische Jezus? 69

Holistisch denken en discipelschap 72

Hoofdstuk 10 - De geestelijke dimensie 76

Volledigheid & balans 76

Relevantie voor alle groepsgrootten 78

Hoofdstuk 11 - De emotionele dimensie 80

Volledigheid & balans 81

Relevantie voor alle groepsgrootten 82

Hoofdstuk 12 - De fysieke dimensie 84

Volledigheid & balans 85

Relevantie voor alle groepsgrootten 86

Hoofdstuk 13 - De rationele dimensie 90

Volledigheid & balans 90

Relevantie voor alle groepsgrootten 92

Hoofdstuk 14 - Mijn droom 94

Hoofdstuk 15 - Hoe ontstaat een

diamant? 100

Druk en temperatuur 101

Hoofdstuk 16 - En nu verder 104

Website & platform 104

Aanbevolen websites 104

Aanbevolen literatuur 105

Over de schrijver 106

Aanbevelingen

Mark de Boer

*Voorganger, spreker,
oud-directeur
stichting Agapè*

'Als er één woord is dat de passie van Mart-Jan beschrijft, dan is het discipelschap. Een niet meer alledaags woord, maar misschien wel belangrijker dan ooit. Want wees eerlijk: kennen we nog de kunst van het samenleven? Van elkaar de goede vragen stellen, verder helpen, van samen achter Jezus aangaan? Mart-Jan gebruikt het prachtige beeld van een diamant – een edelsteen waarin het licht in al z'n vormen en facetten zichtbaar wordt. Dat is genieten; je blijft kijken en ontdekken! Zo is het met discipelschap, zegt hij. In al onze vormen en facetten reflecteren we samen het licht van Christus. Dat is kostbaar en daarin valt nog veel te ontdekken, zo blijkt uit dit boek. Geniet ervan!'

Anne Borkent

C3 Rivers Arnhem

'Jezus leerde ons dat Hij Zijn kerk zou bouwen (Mattheüs 16:18) en dat het onze opdracht is om discipelen te maken (Mattheüs 28:19). Als voorganger heb ik deze twee jarenlang door elkaar gehaald. Ik probeerde de kerk te bouwen en vroeg me af waarom God geen discipelen maakte. Pas toen ik de juiste volgorde te pakken kreeg, en mijn werk van discipelen maken ging doen en Hem de kerk liet bouwen, viel alles op zijn plek. Dit boek helpt ons om discipelen te maken in de 21ste eeuw. Met aandacht voor geest, ziel én lichaam, en voor het omarmen van grootschalige samenkomsten, kleine groepen én de 1-op-1 relatie. De verschillende invalshoeken zijn als de facetten van een prachtige diamant.'

INLEIDING

*“Je bent altijd bezig discipelen te maken.
De vraag is wat voor discipelen, en van wie je discipelen maakt...”*

Laatste woorden zijn belangrijk. De laatste woorden die iemand spreekt voordat hij of zij overlijdt bijvoorbeeld. Maar ook de laatste speech van de directeur voordat hij het stokje overdraagt aan de opvolger. Of de laatste woorden van een docent voordat de klas naar het voortgezet onderwijs gaat. Laatste woorden hebben gewicht.

Jezus' laatste woorden vinden we in de Bijbel, in Mattheüs 28, waarin discipelschap – volgelingen, leerlingen maken – centraal staat. Jezus' allerlaatste woorden gaan dus over discipelschap en dat is belangrijk voor ons. Want wat doen wij met deze 'gewichtige' woorden van Jezus? Maken wij discipelen?

Iedereen maakt áltijd discipelen. Door alles wat je doet, en niet doet, oefen je invloed uit. Door alles wat je zegt, en niet zegt, oefen je invloed uit. Dit gebeurt door alle relaties heen en op elk moment, bewust en onbewust. Daarmee wordt de vraag dus specifiek: Maak jij discipelen – volgelingen, leerlingen – van Jezus? Staat Hij centraal in hoe jij anderen bewust en onbewust beïnvloedt? Paulus zegt zoiets als: “Volg mij na zoals ik Christus navolg.” Dat is wat we willen. Toch?

Maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Al een aantal jaar vraag ik mensen of ze discipelschap belangrijk vinden. En natuurlijk is het antwoord daarop steevast “ja”. Mooi! Dat is een belangrijk uitgangspunt. Maar als ik vervolgens vraag hoe mensen dat dan doen, krijg ik de meest uiteenlopende antwoorden. Vaak vrijwel zonder idee of structuur, zonder duidelijke richting en meestal een beetje vaag.

Gelukkig hoeft dat niet zo te zijn!

Ook als ik deze vragen stel aan kerkleiders, oudsten, jongerenwerkers, voorgangers en andere mensen in de kerk, proef ik een verlangen en tegelijk een worstelen om discipelschap vorm te geven. In het licht van Jezus' laatste woorden zou het toch gaaf zijn als we op deze vragen een heel concreet en doordacht antwoord kunnen geven?

Met concreet bedoel ik dan niet hoe we zouden moeten ‘vertellen’, ‘dopen’ of ‘leren’ - deze dingen vallen allemaal onder de grote opdracht en daar zijn prachtige boeken over. Wat ik wél bedoel is hoe we discipelschap vorm kunnen geven in onze kerken, gemeenten, kerngroepen, het jongerenwerk, op zondag én door de week. Over welke lijnen zouden we dan moeten nadenken? Welke vragen moeten we onszelf dan stellen?

Dat is waar dit boek over gaat. Niet een duizend-en-eenste model. Niet de nieuwste hype. Geen veertig dagen stappenplan. Nope.

De bedoeling van dit boek - en de bijbehorende website - is om een ‘framework’ te geven. Een kaart die richting geeft. Lijnen die je helpen discipelschap te doordenken. Uiteraard zijn de uitkomsten anders voor elke situatie, maar de achterliggende ideeën zijn hetzelfde.

Ik nodig je uit om mee op reis te gaan. Om samen te ontdekken. Om door de tijd terug te reizen tot we de Meester-discipelmaker zelf in de ogen kunnen kijken en van Hem kunnen leren hoe

Hij het deed. Om veranderd te worden in onze denkpatronen en concrete stappen te zetten in hoe we dat uitleven. In jouw leven. Jouw kerk. Jouw buurt.

Zie het boek dat je in handen hebt als een werkboek. Blader gerust vooruit, en later nog eens terug. Maak aantekeningen en schrijf je ideeën om het concreet toe te passen op. Wees het gerust niet eens met mij, of juist helemaal eens. Vul aan, pas toe, maak concreet. Volgens mij hoort dat bij leerling – discipel – zijn.

Dit boek is niet af. En ik vraag me af of het ooit af zal komen. Liever zie ik het als een levend document. Een diamant die op de slijptafel ligt en steeds mooier, verfijnder wordt. Voel je vrij om daaraan mee te werken! Deel je gedachten, je ervaringen, je wijsheid en je ideeën.

We maken allemaal discipelen – altijd en overal. Mijn gebed is dat we dat intentioneler zullen doen. Met een plan. Dat we onze gedachten zullen sturen en dat onze daden zullen lijken op die van de Meester. Want de grootste tragedie is dat we discipelen van onszelf maken. Maar de mooiste uitkomst, de grootste schittering, ontstaat als we samen discipelen van Jezus maken.

Dat is mijn gebed.

Mart-Jan van der Maas

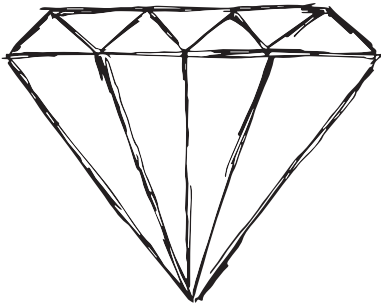
Almere 2022

HOOFDSTUK 1

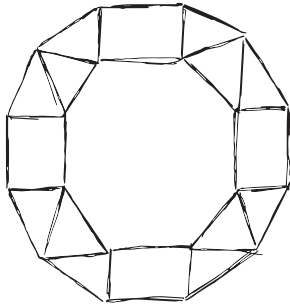
De diamant: het model

Ik denk in plaatjes. En als ik aan een diamant denk krijg ik direct het plaatje in mijn hoofd van een omgekeerde driehoek, met een soort kroontje erop. Wat lijntjes die samenkomen in de punt onderaan, en voilà. Heb je het plaatje? Dat is een diamant.

Natuurlijk zijn er veel meer vormen van diamanten, maar ik wil bij dit plaatje blijven. En ik wil dit plaatje gebruiken als een model dat ons helpt na te denken over discipelschap. Dit is 'de diamant van discipelschap'.

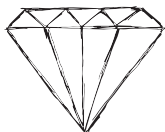

Maar er zit nog een andere 'dimensie' aan dit plaatje. Als je de diamant vanaf de bovenkant zou bekijken zie je een hexagon - of een 'nog-veel-meer-gon'. Een soort van ronde vorm, maar dan gebroken in een veelvoud van facetten. Facetten. Heb je het plaatje? Ook dat is een diamant. En ook dit plaatje wil ik gebruiken om na te denken over discipelschap. Dit is 'de diamant van discipelschap'.

De diamant is een steen die ondeelbaar is behalve als je hem breekt. En gelukkig is dat bij een diamant knap lastig, want het is zo ongeveer de hardste steensoort die we kennen. Eén geheel dus. De beide plaatjes die je hier ziet zitten ook aan elkaar vast. Samen vormen ze 'de diamant van discipelschap'.

Voor het gemak noem ik ze de voorkant (de driehoek) en de bovenkant (de hexagon) van de 'diamant van discipelschap'.

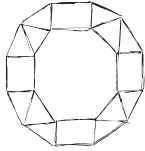
Deel 1 van dit boek: De voorkant van de diamant

De voorkant staat in 'de diamant van discipelschap' voor de grootte van de groep waarin onze relaties zich afspelen.¹ Een relatie begint bij één persoon, met één andere persoon. 1-op-1 dus. De kleinste relatie zou ik zeggen. Maar uiteraard spelen relaties zich ook af in andere groepsgrootten. Denk bijvoorbeeld aan een gezin, of je collega's op het werk. En als je een evenement bezoekt ben je helemaal met veel mensen samen. Omdat discipelschap de grote opdracht is aan de kerk, de gemeente van Christus, betrekken we de relaties waar we het over hebben ook hierop.

We hebben het dan met name over relaties op drie niveaus:²

- Hoofdstuk 2 - De grote samenkomst (100 > mensen)
- Hoofdstuk 3 - De huiskring (ongeveer tien mensen)
- Hoofdstuk 4 - De 1-op-1 relatie (twee mensen)

1. *In verschillende artikelen / onderzoeken wordt dit ook wel de 'sociale ruimte' genoemd. Het is eenvoudigweg de 'ruimte' waarin we ons relationeel bevinden.*
2. *In dit boek werk ik met 1-op-1, 10 en 100. Uiteraard kun je de lijn doortrekken naar 1000 en groter. Daarnaast is er een specifieke groepsgrootte (ongeveer 20-50) die hieraan toegevoegd kan worden. Deze groep noemen we de 'missionaire community'. Op de website www.diamantvandiscipelschap.org bespreken we deze groepen.*

Deel 2 van dit boek: De bovenkant van de diamant

De bovenkant staat in 'de diamant van discipelschap' voor de verschillende domeinen waaruit wij als mensen zijn opgebouwd. Het meest tastbare domein is natuurlijk het fysieke, we zijn mensen van vlees en bloed. Maar uiteraard zijn we veel meer dan dat. We zijn geestelijke wezens. Iemand heeft wel eens gezegd dat we als mensen een 'gat' in ons hebben dat alleen door God - meer specifiek door Zijn Zoon Jezus - gevuld kan worden. We zijn geestelijk. En in dit rijtje horen ook nog de emotionele en rationele (of educatieve) dimensies thuis.

Over deze verschillende domeinen gaat het in deel 2:

- Hoofdstuk 11 - De geestelijke dimensie
- Hoofdstuk 12 - De emotionele dimensie ³
- Hoofdstuk 13 - De fysieke dimensie
- Hoofdstuk 14 - De rationele dimensie ⁴

3. *Onder de emotionele dimensie scharen we ook de sociale en de relationele dimensie.*

4. *Deze dimensie wordt ook wel de educatieve dimensie genoemd. De nadruk ligt op rationele groei, groei in kennis.*

Discipelschap is de grote opdracht aan de kerk, en in het maken van discipelen is het belangrijk oog te hebben voor alle dimensies waaruit de mens bestaat. We voelen allemaal wel aan dat als het volgen van Jezus alleen 'geestelijk' iets voor ons betekent, en geen invloed heeft op de andere domeinen van ons leven, er iets mis is.

Het volgen van Jezus moet elk domein van ons leven doortrekken en beïnvloeden. We willen helemaal - op elk domein van ons leven - worden zoals Jezus, onze Meester.

Discipelschap speelt zich af binnen de kerk of gemeente, op elk niveau en in alle domeinen. De mate waarin we ons daarvan bewust zijn, relaties tussen de verschillende niveaus leggen en daar intentioneel mee omgaan, bepaalt of we meer of minder effectief zijn in het maken van discipelen - volgelingen van Jezus. Uiteraard zouden we er naar moeten streven om de grote opdracht - in afhankelijkheid van de Meester - zo goed mogelijk uit te voeren.

Notities bij hoofdstuk 1

A large white rectangular area with horizontal dotted lines, intended for taking notes.

Scan de QR-code met de camera van je mobiel en ontdek meer over dit hoofdstuk →

